

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: Az éghajlatváltozás és a lisszaboni stratégia

(2008/C 44/18)

2007. április 25–26-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki: *Az éghajlatváltozás és a lisszaboni stratégia*.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció (A Fenntartható Fejlődés Megfigyelőközpontja) 2007. október 1-jén elfogadta véleményét. (Előadó: Ernst Erik EHNMARK.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. október 24–25-én tartott 439. plenáris ülésén (a október 24-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az éghajlatváltozás végzetes következményekkel járhat. Nemcsak jólétünket fenyegeti, de fennmaradásunkat is. Valóban globális fenyegetés, amely egyre növekszik, mivel egyre növekednek a kibocsátások is.

1.2 A tudósok szerint 10–15 évünk van a kibocsátások növekedésének megállítására. A következtetés egyértelmű: nincs vesztegetnivaló időnk.

1.3 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) sürgeti az Európai Bizottságot, hogy indítson programokat és tegyen intézkedéseket az Európai Tanács által idén márciusban kitűzött ambiciózus célok megvalósítása érdekében. A polgárok egyértelmű jelzéseket várnak a prioritásokat és az intézkedéseket illetően. Európának a megvalósításban is vezető szerepet kell vállalnia, nem csak a tervezésben.

1.4 Az éghajlatváltozás mérséklése rendkívül széleskörű és folyamatos erőfeszítéseket igényel. Mivel az éghajlatváltozás a társadalom szinte minden részére hatással lesz, a köz- és a magánszférának is felelősséget kell vállalnia.

1.5 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy átlátható intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a polgárok betartsák őket, és amelyek lelkesítik a polgárokat. Az intézkedéseket alulról felfelé építkező megközelítés keretében kell megtervezni és végrehajtani.

1.6 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy folyamatos erőfeszítésekre van szükség a polgárokkal és a helyi közösségekkel való kommunikáció és konzultáció terén.

1.7 Az EGSZB nyomatékosan ajánlja, hogy a versenyképességre és munkahelyteremtésre irányuló lisszaboni stratégia foglalja magába az éghajlatváltozás ellen tett jelentős erőfeszítéseket is. A lisszaboni stratégia már jelenleg is elkötelezett a fenntartható fejlődés iránt, most eljött az ideje, hogy részévé váljon az éghajlatváltozás elleni küzdelem is.

1.8 A lisszaboni stratégia eszközként való alkalmazása – és „zöldebbé tétele” – azt jelenti, hogy az EU egy jól kidolgozott módszertannal és jól működő koordinációs rendszerrel rendelkező, létező struktúrát használhat fel. Az EU-nak maximalizálnia kell a hatékonyságot, és ahol lehetséges, ki kell használnia a létező szinergiákat.

1.9 Az EGSZB tervet vázol fel az éghajlat-változási kérdések és a lisszaboni stratégia integrálására. Különösen fontos, hogy a lisszaboni stratégia képes-e széles körű konszenzust elérni a közös célok és intézkedéseket illetően.

1.10 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozással szembeni küzdelem terén integrált iránymutatásokat kell kidolgozni, amelyeket fel kell venni a lisszaboni stratégiába. Ezeket ugyanolyan értékelési és összehasonlítási eljárásoknak kell alávetni, mint a stratégiában szereplő többi iránymutatást, beleértve a nyílt koordinációs módszert is.

1.11 Az éghajlatváltozás tovább növelheti a jelenleg is létező társadalmi aránytalanságokat és különbségeket mind az EU-ban, mind a világ más részein. Az éghajlat változásai próbára teszik szolidaritásra való hajlamunkat. Az alkalmazkodásra és a hatások enyhítésére kell törekednünk anélkül, hogy ez munkanélküliséghez és társadalmi torzulásokhoz vezetne. A küzdelem nem vezethet a szegénységben élő polgárok számának növekedéséhez. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy lényeges a lisszaboni stratégia megvalósításának folytatása oly módon, hogy a stratégia egyesítse a versenyképességet, a szociális kohéziót és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet.

1.12 Az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozásának magán- és állami erőforrásokon kell alapulnia. Az Európai Beruházási Banknak kulcsszerepet kell játszania ebben a tekintetben. Az EU költségvetésében jelezni kell, mely eszközök irányulnak az éghajlatváltozás elleni intézkedésekre. Az EGSZB nyomatékosan ajánlja, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki eszközöket egy „zöld” GDP előállítás érdekében.

1.13 Az éghajlatváltozás elleni küzdelem kedvező hatással járhat a versenyképességre. A világpiacon új energiatakarékos megoldásokat keresnek, például a közlekedés terén. A kutatásba és a fejlesztésbe való beruházásokat növelni kell. Az egész életen át tartó tanulás fontosabb, mint valaha.

1.14 Az előttünk álló munka részvételi demokráciánk fő próbatételeként írható le. A polgárok elvárják, hogy kikérjék a véleményüket. A szociális partnereknek ebben – a polgárok és a kormányok közötti hídként – rendkívül fontos szerepet kell játszaniuk. A szociális párbeszéd minden szinten kulcsfontosságú eszköz. A szervezett civil társadalomnak létfontosságú szerepe lesz, nem utolsósorban a szociális gazdaság terén.

1.15 Az EGSZB továbbra is erősen elkötelezett az éghajlatváltozás elleni küzdelem mellett. Az EGSZB kész arra, hogy konkrét hozzájárulást tegyen e téren, mint ahogyan azt a lisszaboni stratégia esetében is teszi. Az EGSZB az emberek és generációk közötti szolidaritás szellemében fog tevékenykedni, az EU-n belül és kívül is.

1.16 Az előttünk álló erőfeszítésekhez elkötelezett és a kihívásokra megfelelően reagáló politikai vezetésre van szükség.

2. Lendületes éghajlat-változási program az EU-tól

2.1 Az Európai Tanács idén márciusban lendületes és nagyra törő programot fogadott el az éghajlatváltozás elleni küzdelemre. A cselekvési terv célkitűzései között szerepel, hogy 2020-ra el kell érni a megújuló energiaforrások 20 %-os részeseését az Európai Unióban felhasznált energiaforrások között, az üvegházhatású gázok (GHG) kibocsátását pedig 20 %-kal (illetve bizonyos feltételek mellett akár 30 %-kal) csökkenteni kell. Hosszú távú célként 2050-re 60–80 %-os csökkenést kell elérni az uniós szintű GHG-kibocsátásban. Az EU továbbá úgy határozott, hogy határain belül 2020-ig 20 %-kal növeli az energiahatékonyságot. Ezzel a cselekvési tervével az EU az éghajlatváltozás elleni világszintű küzdelem élére állt.

2.2 Az Európai Tanács a célkitűzések elérésének eszközeit viszont nem határozta meg világosan. Az Európai Bizottságot felkérték, hogy tegyen javaslatokat jövőbeli határozatokra. Ezen túlmenően az Európai Bizottság nyilvános konzultációt indított az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás módjáról.

2.3 A téma sürgősségét több nyilatkozatban is kiemelték. Például José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke az év elején kijelentette, hogy az EU-nak továbbra is az éghajlatváltozás elleni küzdelem élén kell állnia, és ösztönöznie kell a többieket arra, hogy kövessék. „A vezérszerep az EU az iránti elkötelezettségéből adódik, hogy a kibocsátásokat legalább 20 %-kal csökkentjük 2020-ig; az ösztönzést pedig az jelenti, hogy világhosszá tesszük: többre is képesek vagyunk, ha mások is csatlá-

znak hozzánk. Végeredményben ugyanis globális felmelegedésről van szó, nem európai felmelegedésről”.

2.4 „Az Európai Bizottság energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos javaslatai a növekedést és munkahelyteremtést célzó lisszaboni menetrend központi részét képezik” – nyilatkozta José Manuel Barroso. A lisszaboni stratégia, amelyről 2000-ben született döntés, azt a célt tűzte ki, hogy az EU a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává váljon, amely több és jobb álláshellyel, valamint nagyobb társadalmi kohézióval képes a fenntartható gazdasági növekedésre. Az Európai Tanács 2006-ban az energiapolitikát a lisszaboni stratégia négy kiemelt területének egyikeként definiálta. A jelenlegi hároméves időszakra vonatkozó, 11. növekedési és foglalkoztatási integrált iránymutatás azt is javasolja, hogy a tagállamok használják fel a megújuló energiaforrásokban és az energiahatékonyságban rejlő lehetőségeket a növekedésre, a munkahelyteremtésre és a versenyképességre.

2.5 Az EU-nak meg kell találnia az egyensúlyt a versenyképesség, a kohézió és az éghajlatváltozás gyorsan erősödő fenyegetése között. E vélemény célja az éghajlatváltozás elleni küzdelemben azoknak a pontoknak a feltárása, ahol szinergiák vagy konfliktusok léteznek vagy létezhetnek.

2.6 2030-ban a GHG-kibocsátás jelenlegi szintre történő visszaszorításának költségeit nemrégiben 200 milliárd USD-re becsülték ⁽¹⁾. Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye által nemrégiben készített jelentésben a költségek megoszlása a következő:

- Ipar: 38 milliárd USD
- Építőipar, főként hőszigetelés: 50 milliárd USD
- Közlekedés: 90 milliárd USD
- Hulladékkezelés: 1 milliárd USD
- Mezőgazdaság: 30 milliárd USD
- Erdőgazdálkodás: 20 milliárd USD
- Technológiai kutatások: 35–45 milliárd USD

A számok a hatékony irányítás és koordináció szükségességét mutatják. Ehhez – amint a Stern-jelentés is hangsúlyozta a tavalyi évben – hozzá kell még adni azokat a magas költségeket, amelyek abból adódnak, ha semmit sem teszünk. Valójában minél tovább várunk, annál drágább lesz a munka.

2.7 Az előttünk álló munka finanszírozása jelentős kihívás. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy kezdeményezzen konzultációt a köz- és a magánszféra érintettjeivel a prioritások meghatározása céljából. Az Európai Beruházási Banknak kulcs szerepet kell játszania a pénzügyi megoldások koordinálásában.

⁽¹⁾ Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC): Az éghajlatváltozásra történő hatékony és megfelelő, nemzetközi válasz kidolgozására irányuló, meglévő és tervezett beruházások és pénzügyi mozgások elemzése.

2.8 A lisszaboni stratégiát legközelebb 2008 márciusában vizsgálja majd felül az Európai Tanács, az új tervezési időszak pedig 2011-ig fog tartani. A felülvizsgálat lehetőséget kínál a szinergiák kiemelésére.

3. A legnagyobb kihívás: a szinergialehetőségek kihasználása

3.1 A lisszaboni stratégia a közös célkitűzések 27 tagállamban való támogatásának alapvető eszköze. Ez már önmagában véve is nagy eredmény. Az éghajlatváltozás miatt számos új politikai probléma kerül fel az EU napirendi pontjai közé. Jelentős szinergiahatások kihasználására van lehetőség.

3.2 A tudásalapú társadalom már a kialakulásától fogva a lisszaboni stratégia egyik alapköve volt.

3.3 Az innovációs politikák, az innovációs központok támogatása és a tudásátadást ösztönző, új kezdeményezések a kutatástól a termékekig a lisszaboni stratégiának és az EU éghajlatváltozás elleni programjának a részét képezik. Az energiahatékony termékek gyorsan növekvő piacán Európa sok területen vezető pozícióban van. A gyáripárban azonban Európa versenyképessége sérülékeny lehet az elsősorban kis és üzemanyag-hatékony gépkocsikat gyártó külföldiekkel szemben. Fontos lesz majd, hogy az éghajlatváltozás elleni ambiciózus intézkedések bevezetésével arányosan tovább bővüljön a szolgáltatási ágazat.

3.4 Az éghajlat védelme az energiapolitikáról is szól. Európának egységesen kell fellépnie, amikor energetikai külpolitikájáról van szó. Egységes fellépéssel olyan tárgyalási erőre tesz szert, amelynek köszönhetően érdekeit – az éghajlat védelme, energiabiztonság, az energiához való hozzáférés – nem lehet figyelmen kívül hagyni.

3.5 Az éghajlatváltozás tovább növelheti a jelenleg is létező társadalmi aránytalanságokat és különbségeket. A határozott oktatási politika hozzájárul az ilyen irányú fejlemények elkerüléséhez.

3.6 Az éghajlatváltozással kapcsolatos politikák foglalkoztatásra való hatása kritikus kérdés lesz. Az alkalmazkodásra és a hatások enyhítésére kell törekedniük anélkül, hogy ez nagyarányú munkanélküliséghez vezetne. A változó iparosított környezet szélesebb körben követeli meg az egész életen át tartó tanulást, és szükségszerűen változásokhoz vezet a munkaszervezés, a foglalkoztatás és a jövedelmek terén.

3.7 A helyi közösségek határozott támogatására van szükség az éghajlatváltozás elleni küzdelem sikerességéhez. A szénmentes falvak kialakítására irányuló projektek iránt nagy az érdeklődés. Alapvető szükség van a tapasztalatok megosztására. Növekszik az igény az alacsony energiafogyasztású épületek építésére, csakúgy mint a házak felújítására és hőszigetelésére.

3.8 A mezőgazdaság szintén fontos szerepet tölthet be az éghajlatváltozásban és a lisszaboni stratégiában egyrészt, mint olyan ágazat, amely ki van téve az éghajlat változásainak, másrészt, mint olyan, amely hozzájárulhat ezeknek a hatásoknak a mérsékléséhez. Soha nem volt még ennyire szükség az azt célzó mezőgazdasági kutatások támogatására, hogy egyre kevesebb bevittel vagy a földmégmunkálási technikák adaptálásával fenntartható legyen az optimális hozam, illetve hogy a jövőben álljanak rendelkezésre az éghajlatváltozáshoz jobban alkalmazkodó, új növényfajták. Nem szabadna szem elől veszíteni a nem élelmiszeripari célú mezőgazdasági alapanyagok termelését sem. Ki kellene dolgozni az ágazathoz igazított folyamatos továbbképzést is.

3.9 A strukturális alapok felhasználását éghajlati problémák fogják befolyásolni, például az elsvatagosodás, vagy a tengerek szintjének emelkedése. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a peremvidékek lakosságát sem, ott ugyanis az emelkedő energiaárak nagyon is valós problémákat fognak okozni. Az életkörülmények fenntartása olyan terület, amelyen a lisszaboni stratégia keretében kialakított hálózatok a tapasztalatok megosztása révén fontos szerepet játszhatnak.

3.10 A fenti példák mind a lisszaboni stratégia és az európai éghajlatváltozási program közötti koordinációs lehetőségek felhasználásának kiterjedtségét és sürgősségét mutatják.

4. A növekedés új meghatározása felé

4.1 Gazdasági szempontból, de az éghajlatváltozás szempontjából is fontos, hogy intézkedéseket fogadjanak el a lisszaboni stratégia „fenntartható növekedési” céljának keretében. Az új lisszaboni stratégia hároméves programjának ezért alaposan meg kellene vizsgálnia a „növekedés” definícióját. A semleges vagy még inkább a pozitív szénfelhasználási mérleget mutató növekedést kellene elősegíteni.

4.2 Az EGSZB többször is rámutatott, hogy a növekedés már nem mutatható ki csupán számokban, hanem egy új növekedési értelmezésnek kell teret nyernie, amely minőségi, a fenntarthatósági szempontokhoz igazodó célokra helyezi a hangsúlyt. Ezek a fenntarthatósági kritériumok természetesen tartalmazzák a GHG-kibocsátás és a növekedés különválasztását. Ezért ismételen felszólítja az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy

– tisztázza, hogy nem éppen a GDP mint a társadalmi jólét és a gazdasági prosperitás mércéje mentén húzódik-e egy törésvonal is egyrészt a fenntarthatósági stratégia és az éghajlatváltozás elleni küzdelem, másrészt pedig a lisszaboni stratégia között, és

– hogy jelezze, hogyan kellene konkrétan kinéznie egy, a fenntarthatósági elvekhez igazodó, új „jóléti mutatónak”, melyet nevezhetnénk „intelligens növekedésnek” vagy akár „zöld GDP-nek” is.

5. A közlekedés mint konfliktusterület?

5.1 Az egymással ellentétes célkitűzések problémája különösen súlyos a közlekedési ágazat esetében. A lisszaboni stratégia kiemeli a megfelelő közlekedési folyosók és a közlekedési eszközök hálózatainak fontosságát. Az eredmény az, hogy a munka hatalmas része koncentrálna a közúti közlekedés kiterjesztésére. Ez azonban tökéletesen ellentmond az éghajlat-változási hatások csökkentésének.

5.2 Az EU-országok jelenlegi gazdasági növekedésével párhuzamosan a közúti szállítás volumene is gyorsan nő: egyes számítások szerint a 2020-ig tartó időszak növekedése akár 40 % is lehet. Ehhez hozzáadódik még a mind jelentősebb volument képviselő légi közlekedés is. A közlekedési ágazat növekedésével egyelőre együtt jár a GHG-kibocsátás növekedése, és semmilyen „csodaszer” nem tűnt fel a láthatáron. A bioüzemanyagok a közeljövőben nem lesznek képesek a fosszilis üzemanyagok helyettesítésére, és az üzemanyagok és a motorhatékonyság terén elért technikai fejlődés önmagában minden valószínűség szerint nem lesz képes a közlekedési ágazatban jószolt növekedés kompenzálására.

5.3 A lisszaboni stratégia új hároméves tervének az éghajlat-változás szempontjából is foglalkoznia kellene a közlekedéssel kapcsolatos problémákkal. Azt a célt kell kitűzni, hogy az EU megfelelő közlekedési rendszerrel rendelkezzen – és pedig olyan, amely jobban szem előtt tartja az éghajlatra kifejtett hatásait. Komoly problémát jelez az a tény, hogy a termékek vasúttal történő szállítása csak elhanyagolható mértékben növekszik. Ezt még inkább aláhúzta a tavalyi közlekedési fehér könyv, amely a közúti és a légi, nem pedig a vasúti közlekedésre és a belvízi hajóközlekedésre helyezte a hangsúlyt. A strukturális alapokra tekintve egyértelmű, hogy jelentős forrásokat költenek el oly módon, hogy azzal nem csökken a GHG-kibocsátás, hanem épp ellenkezőleg: nő.

5.4 A következő 20–50 év távlatában (az Európai Tanács ezt az időtávot használja az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdésekben) Európának olyan közlekedési struktúrákat kell találnia, amelyek hatékonyak, de az éghajlatváltozás szempontjából semlegesek. Hogy csak egy témát említsük példaként: miért nincs intézkedés arra vonatkozóan, hogy több sürgős szállítmányhoz használjanak nagy sebességű vonatokat?

5.5 A közúti közlekedés volumenének növekedése azt is jelenti, hogy a régi kamionok – a környezetszennyező motorokkal – továbbra is az utakon vannak, holott nagy mennyiségű GHG-t bocsátanak ki. Az Európai Bizottságnak konzultációt kellene kezdeményeznie a régi teherautópark modernizálásának lehetőségeiről, és végső esetben az elavult, kevésbé hatékony járművek leselejtezéséről. Emellett intézkedéseket kell hozni a

keresleti oldalon. Ösztönzőket kell létrehozni a szállítás teljes volumenének csökkentése és a fenntarthatóbb közlekedési módokra való áttérés érdekében.

6. Az éghajlat-változási kérdések és a lisszaboni stratégia integrálásának útiterve

6.1 Az EU éghajlatváltozással kapcsolatos munkája során kitűzött célok jelentős hozzájárulást kívánnak meg több intézménytől és érdekcsoporttól is. Nyilvánvaló, hogy fel kell használni a lisszaboni stratégia munkamódszereit és tapasztalatait.

6.2 Mindenekelőtt pedig kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a három pillérré építkező munkamódszert alkalmazó lisszaboni stratégia azzal a szándékkal veszi fel operatív programjába az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseket, hogy felgyorsítsa az előrelépést a legfontosabb területeken.

6.3 Az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz történő alkalmazkodásra irányuló erőfeszítések integrált uniós útiterve a következő pontokat tartalmazná:

6.4 Az Európai Bizottságnak felül kellene vizsgálnia jelenlegi programjait abból a szempontból, hogy a jelenlegi költségvetésben kiemelt helyet kapjanak az éghajlat-változási kérdések. A következő költségvetési időszakban pedig jelentős forrásokat kell az éghajlatváltozás elleni küzdelemre fordítani. Valószínű azonban, hogy bizonyos forrásokat már a jelenlegi költségvetési időszakban is át kell majd csoportosítani. Hangsúlyozni kell, hogy a mérséklésben és az alkalmazkodásban a fő felelősség a tagállamoké.

6.5 Az Európai Bizottság december elején nyújt be jogalkotási javaslatokat a megújuló energiaforrásokra és a kibocsátásokra vonatkozóan. Ez lehetővé teszi, hogy az Európai Bizottság 2008 márciusában meghozza a szükséges döntéseket a lisszaboni stratégia következő hároméves periódusának irányvonalaival kapcsolatban. Ez kulcsfontosságú lehetőség lesz a közös végrehajtás előmozdítására.

6.6 Különösen fontos, hogy az Európai Bizottság ki tudja alakítani a szükséges együttműködést saját részlegei és szolgálatai között. Az EGSZB már számos alkalommal hangsúlyozta, hogy a Bizottságon belüli együttműködés különösen lényeges.

6.7 Az európai bizottsági javaslatok és a tanácsi határozatok alapján jelentős tájékoztatási és kommunikációs erőfeszítéseket kell tenni a polgárok tudatosságának növelése, valamint a helyi és regionális kezdeményezések előmozdítása céljából.

6.8 A megújuló energiaforrásokról és a kibocsátások csökkentéséről szóló jövőbeli javaslatok fényében az EGSZB hangsúlyozza a szociális partnerekkel és a szervezett civil társadalommal folytatott szoros és folyamatos párbeszéd jelentőségét is. Azt javasolja, hogy a szociális párbeszéd legyen a számos tájékoztatási és konzultációs fórum egyike. A civil társadalom bevonása a vitákba elengedhetetlen.

6.9 Az útitervre vonatkozó javaslatok tartalmát a következő pontokkal lehetne összefoglalni:

- Az operatív célkitűzések értékelése hároméves időszakokra vonatkozóan
- Az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdések integrálása az átfogó politikai irányvonalakba gazdasági és társadalmi területeken
- Az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdések felvétele a stratégia keretében már folyamatban lévő éves nemzeti reformprogramok témái közé
- Az érdekcsoportok bevonása, különösen nemzeti és helyi szinten
- A megtett lépésekről szóló összehasonlító jelentések az Európai Bizottság részéről
- A nyílt koordinációs módszer szélesebb körű használata, az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdésekben is
- A tömegtájékoztatási eszközök és az érdekcsoportok szervezeteinek aktív bevonása annak érdekében, hogy az állampolgárok mindig friss információval rendelkezzenek az előrelépéssel kapcsolatosan
- Célzott támogatás az innovatív projektek, különösen a szénmentes platformokat kifejlesztő helyi közösségek számára (lásd az egyesült királysági példákat)

6.10 Példák az éghajlati kérdések lehetséges értékelésére a lisszaboni stratégián belül:

- a vasúti közlekedés és a belvízi hajóközlekedés részarányának évi kétszázalékos növelése
- az energiatakarékos lámpatestek használatának évenként bizonyos százalékkal történő növelése a középületekben
- évi egy iskolai tájékoztatási-kommunikációs nap kezdeményezése az összes tanuló számára

Kelt Brüsszelben, 2007. október 24-én.

7. A szociális partnerek és a szervezett civil társadalom szerepe

7.1 Az éghajlatváltozás és a lisszaboni stratégia együtt hatalmas kihívás az Unió számára. Nagyon fontos, hogy az intézkedések és programok tervezése, valamint a róluk való döntés az alsó szintekről induljon, ne pedig fordított irányban. A szociális partnereket és a szervezett civil társadalmat is be kell vonni a munkába.

7.2 Az EGSZB felajánlja az érdekcsoportokból álló hálózatának hozzájárulásait.

8. A politikai vezetés igénye

8.1 Az Európai Tanács határozott döntést hozott az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó célkitűzésekkel kapcsolatban.

8.2 Az egyik nagy kérdés, hogy mit fog ez jelenteni a gyakorlat szempontjából társadalmaink és állampolgáraink mindennapi életére vonatkozóan. Milyen jellegű társadalmat szeretnénk? Hogyan tud alkalmazkodni az európai szociális modell azokhoz az összetett kihívásokhoz, amelyeket az éghajlatváltozás von majd maga után? Hogyan lesz képes a modell kezelni a versenyképességre, a társadalmi kohézióra és a fenntartható fejlődésre irányuló párhuzamos törekvéseket egy globalizált környezetben? Ezek a témák gazdagítsák a folyamatos vitát arról, hogy milyen jellegű társadalmat szeretnének a polgárok.

8.3 Az elmúlt évek során az EGSZB számos véleményében kiemelte a politikai vezetés szükségességét az éghajlatváltozással és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos munkában. Ez az igény ma is ugyanolyan fontos.

8.4 Az éghajlatváltozás gyorsan közeleg. Az aggodalom a polgárok körében is tapasztalható. Építő jellegű politikai vezetésre van szükség nemcsak európai és tagállami, hanem önkormányzati és helyi szinten is.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS